

NOTAT

18. maj 2020
Sag 2020-696

Bilag 2.2: Baggrundsnotat opsamling på COVID-19-relaterede økonomiske analyser

Konsekvenserne af COVID-19-pandemien har allerede haft stort indvirkning på dansk erhvervsliv. I nærværende notat gives en oversigt over analyser af COVID-19-pandemiens påvirkning på virksomheder, brancher og økonomien generelt. Der indgår analyser offentliggjort til og med 6. maj 2020.

Baggrund

Udbruddet af COVID-19 har medført nedlukning af store dele af verdens økonomier, affødt en international økonomisk krise og har påvirket en række forhold for danske virksomheder. Beregninger fra Finansministeriet indikerer, at produktionen allerede er faldet mellem 10 og 20 pct., og IMF forventer, at det danske BNP vil falde med 6,5 pct. i 2020, men at der vil være vækst igen allerede i 2021. Krisen påvirker i varierende omfang på tværs af brancher, og udfordringerne er forskelligartede. Neden for adresseres nogle af de væsentlige tematikker, som er behandlet i eksisterende analyser.

Eksportvirksomheder udfordret af manglende global efterspørgsel

Analyserne viser, at forventningerne til omsætningen især er dykket blandt eksportvirksomheder. Første fase af nedlukningen af samfundet har medført et stort fald i økonomisk aktivitet for brancher, der primært agerer på hjemmemarkedet, da disse især blev ramt af forbuddet mod forsamlinger, lukning af butikker i storcentre og rejserestriktioner.

Men i næste fase forventer virksomheder, hvor eksport udgør over halvdelen af omsætningen, samlet set større tilbagegang i omsætningen i 2020 ift. øvrige virksomheder. Det skyldes, at krisen rammer økonomier over hele verden og medfører et kraftigt fald i den globale efterspørgsel. Derudover hæmmes eksporten af forstyrrelser i de globale værdikæder. Der kan være udfordringer med at levere varer til internationale kunder grundet problemer med flytransport, ligesom importvirksomheder har svært ved at importere varer, som de er afhængige af. WTO forventer derfor en markant nedgang i handelsvolumen i 2020 på mellem 12,9 og 31,9 pct. Da den nuværende situation er uden fortilfælde, er prognoserne præget af antagelser om, hvornår situationen normaliseres.

*Beskæftigelse og ledighed***ERHVERVSSTYRELSEN**

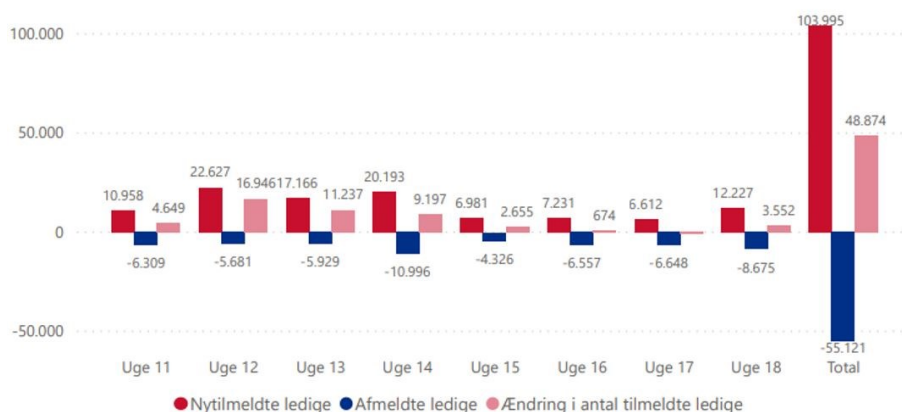
Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post deb@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVSMINISTERIET

Der var pr. den 8. marts 2020 knap 132.000 ledige. Den 17. maj 2020 var dette tal steget til ca. 179.000 ledige. De ledige ses især inden for rengøring, rejsebureauer og anden operationel service, handel, social- og sundhedsområdet samt industrien. Tal fra Danmarks Statistik viser, at ledighedsprocenten er steget til 4,1 pct. med den største månedlige stigning nogensinde. De stigende ledighedsprocenter gælder alle landsdele.

Figur 1: Ugentlig ændring i antal tilmeldte ledige, uge 18

Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR).

De mest påvirkede brancher er indtil videre dem, som er direkte berørte af forbuddet mod forsamlings, lukning af butikker i storcentre og rejserestriktioner – herunder især restaurationsbranchen, kultur- og fritidsområdet, serviceydelser, handel og turismeerhvervene. Dette afspejles også på kommunalt plan, hvor kommuner, hvis arbejdspladser i stort omfang er inden for turisme og andre udsatte brancher, har oplevet den største stigning i ledighed siden krisens udbrud.

Der ses også et stort fald i antallet af nyopslåede stillinger, hvor seneste opgørelse viser, at Østjylland er hårdest ramt, mens Bornholm og Fyn er mindst påvirkede.

Figur 2: Udvikling i ledighed siden 11. marts og antal ansøgninger om lønkompensation frem til 20. april

	Stigning i ledighed		Antal ansøgninger om lønkompensation	
	Antal	Fordeling, pct.	Antal	Fordeling, pct.
Landbrug, skovbrug og fiskeri	200	0,5	300	0,2
Råstofindvinding	0	0,1	0	0,0
Industri	5.100	11,3	11.200	8,1
Energiforsyning	0	0,0	0	0,0
Vandforsyning og renovation	100	0,3	300	0,2
Bygge og anlæg	3.800	8,4	3.200	2,3
Handel	6.200	13,7	36.800	26,5
Transport	5.000	10,9	7.200	5,2
Hoteller og restauranter	5.900	13,0	30.400	22,0
Information og kommunikation	1.400	3,2	4.400	3,2
Finansiering og forsikring	300	0,6	600	0,4
Ejendomshandel og udlejning	300	0,6	1.900	1,4
Videnservice	1.700	3,8	5.800	4,2
Rejsebureauer, rengøring mv.	5.200	11,5	8.600	6,2
Offentlig administration, forsvar og politi	800	1,7	200	0,2
Undervisning	2.400	5,4	2.300	1,7
Sundhed og socialvæsen	3.100	6,8	10.000	7,2
Kultur og fritid	1.000	2,3	8.200	5,9
Andre serviceydelser mv.	800	1,7	6.900	5,0
Uoplyst aktivitet	1.900	4,3	0	0,0
I alt	45.400	100,0	138.600	100,0

Kilde: Beregninger af Finansministeriet på data fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR), Erhvervsstyrelsen, BCG.

Forventninger om investeringer og lånemuligheder

Dansk Industri peger på, at flere virksomheder end normalt lige nu oplever vanskeligheder med at låne penge. Dansk Industris analyse viser, at store virksomheder har lettere ved at låne end øvrige, men at det dog ikke er sværere for virksomheder i landkommunerne at låne penge. Derimod viser analysen, at det især er virksomheder, som er udfordret på likviditet, der har svært ved at låne. Udfordringer med likviditet og manglende indtjening betyder, at virksomheder må droppe planlagte materielinvesteringer eller udbygning af produktionsfaciliteter.

Tal fra Danmarks Statistik viser dog fortsat positive forventninger til investeringer i dele af industrien (data er dog delvist indsamlet før nedlukningen). Inden for produktion af bl.a. maskiner og transportmidler mv. er der meget positive forventninger til investeringerne, mens producenter af materialer, som andre industrier videreforarbejder, har negative investeringsforventninger.

Brug af kompensationsordningerne

Lønkompensationsordningen har bevirket, at flere end 176.000 danskere fra mere end 26.000 virksomheder er blevet hjemsendt med løn, og har derved afbødet nogle af konsekvenserne. Af tabel 3 fremgår endvidere aktuelle tal for brugen af lønkompensationsordningen og øvrige kompensationsordninger. På tværs

af ordningerne viser tallene, at der er ydet betydelige kompensationer og garantier til virksomheder, selvstændige, freelancere samt for aflyste arrangementer.

Figur 3: Status for kompensations- og garantiordninger på Erhvervsministeriets område

Status per 11. maj kl. 8.00	Ansøgt	Godkendt
Lønkompensationsordningen		
Udbetalt beløb (mio. kr.)	1	7.058
Antal kompenserede virksomheder (hele tusinde)	30.000	26.000
Antal job (hele tusinde) ¹⁾	-	176.000
Andel af virksomheder, som har søgt og er omfattet af ordningen, der har fået udbetalt kompensation		90 pct.
Kompensationsordningen for selvstændige mv.		
Antal virksomheder (hele tusinde)	47.000	44.000
Udbetalt beløb (mio. kr.)	3.367	3.014
Andel af virksomheder, som har søgt og er omfattet af ordningen, der har fået udbetalt kompensation		95 pct.
Kompensationsordningen for faste omkostninger²⁾		
Antal virksomheder med indsendt revisorerklæring	3.173	1.024
Udbetalt beløb (mio. kr.)	Ikke tilgængeligt	87
Andel af virksomheder, som har søgt og er omfattet af ordningen, hvor kompensationen er sendt til udbetaling		34 pct.
Kompensationsordningen for arrangementer		
Antal arrangementer	85	38
Udbetalt beløb (mio. kr.)	29	20
Andel af arrangementer, som har søgt og er omfattet af ordningen, der har fået udbetalt kompensation		66 pct.
Garantiordningerne for SMV'er i Vækstfonden og EKF		
Antal virksomheder	185	163
Garantibeløb (mio. kr.)	763	694
Garantiordningerne for store virksomheder i Vækstfonden og EKF		
Antal virksomheder	18	15
Garantibeløb (mio. kr.)	4.077	3.891

Anm.: Tallene er opgjort den 11. maj kl. 8.00. De detaljerede data for ordningerne kræver, at ansøgningerne er indlæst i Erhvervsstyrelsens database. En del af ansøgningerne er endnu ikke indlæst i databasen, hvorfor tallene kan være højere end, hvad der fremgår af tabellen. Der mangler at blive indlæst ca. 1.000 ansøgninger i lønkompensationsordningen og 9.000 ansøgninger i kompensationsordningen for selvstændige mv. Andelen af virksomheder, som har søgt og er omfattet af ordningen, der har fået udbetalt kompensation, vil altså reelt være lavere. For ansøgninger til kompensationsordningen for selvstændige mv. gælder det, at der ikke er blevet indlæst ansøgninger siden den 28. april, hvor straksudbetalingsproceduren blev igangsat. Disse ansøgninger behandles hurtigst muligt.

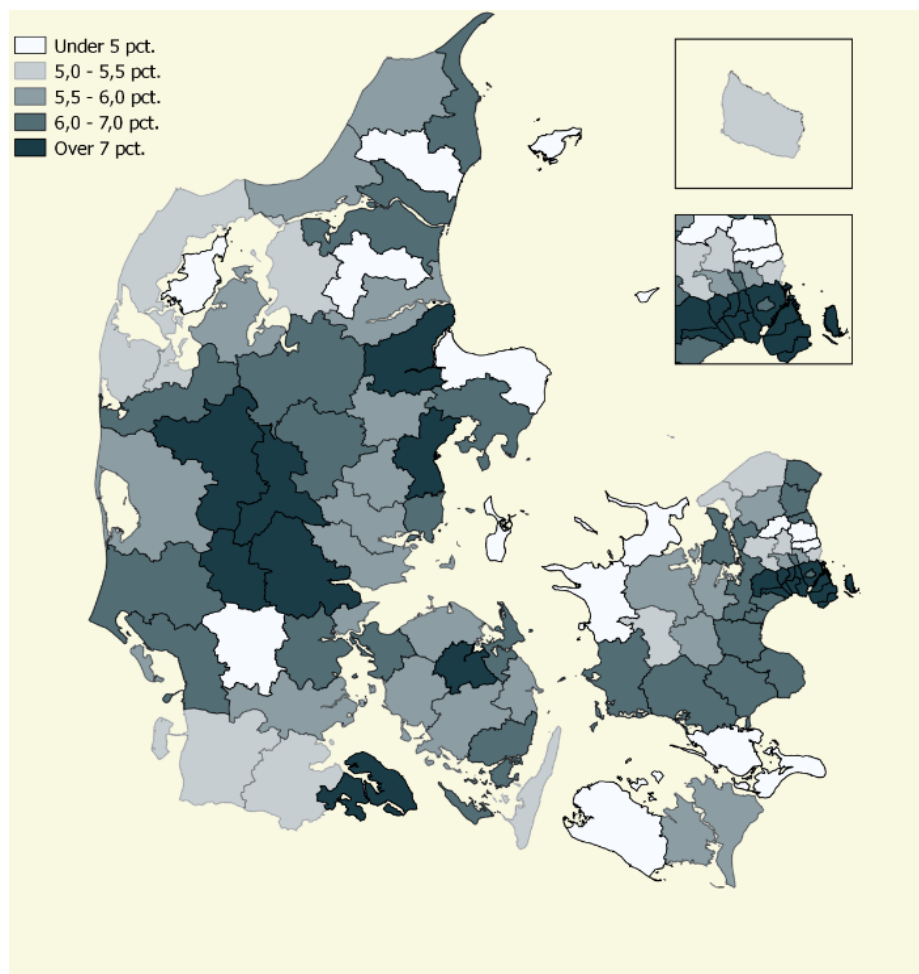
1) En person kan godt have flere job. Derfor kan antallet af kompenserede job være højere end antal kompenserede lønmodtagere.

2) Det er for nuværende ikke er muligt at adskille antal virksomheder og antal ansøgninger. Det antages derfor, at hver ansøgning repræsenterer én virksomhed.

Kilde: Erhvervsstyrelsen, Vækstfonden, Danmarks Eksportkredit (EKF) og Rejsegarantifonden.

Lønkompensationsordningen er i høj grad blevet anvendt af lønmodtagere bosiddende i kommuner med de største byer samt i et erhvervsbælte gennem Jylland samt Sønderborg Kommune, jf. figur 4.

Figur 4: Kommunefordelt andel lønkomponserede personer i forhold til den private beskæftigelse

Kilde: Finansministeriet

Anm: Kortet viser andelen af kompenserede personer opgjort som andel af den private lønmodtagerbeskæftigelse i november 2018 (RAS) og er opdelt efter bopælskommune for både beskæftigede og lønkomponserede. Jo mørkere farvenuance, jo større andel af den private beskæftigelse er kompenseret i den pågældende kommune.

Det er især ansatte inden for oplevelsesøkonomi, handel (bortset fra dagligvarer), tandlæger og industri, der er omfattet af lønkompositionen, jf. figur 5. Endvidere er det i højere grad personer med arbejde, der forudsætter viden på lidt lavere uddannelsesniveau, der er udbetalt lønkomposition for end personer med arbejde, som forudsætter viden på højeste niveau.

Figur 5: De 25 underbrancher med absolut flest lønkomпенserede medarbejdere

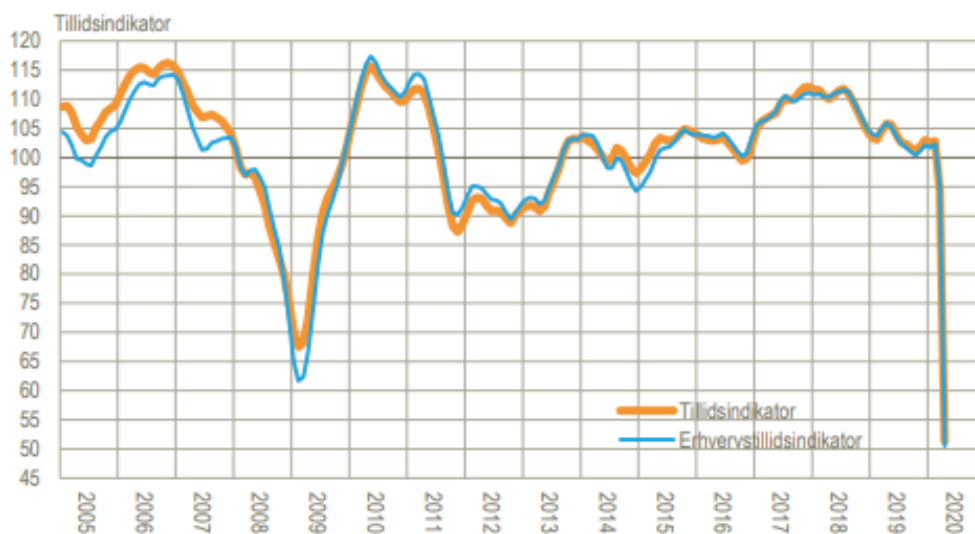
Kilde: Finansministeriet

Anm: Absolut antal medarbejdere på lønkomпенsation, samt antallet af virksomheder de er ansat i pr. 4. maj 2020.

Faldende erhvervstillid (og forbrugertillid)

Tal fra Danmarks Statistik viser den laveste erhvervstillid nogensinde målt, som følge af COVID-19-krisen. Indikatoren måler bl.a. omsætning, ordrebeholdning, færdigvarelagre og produktion. Især serviceerhverv, detailhandel og industrien er påvirket af krisen. Andre analyser viser, at det især er oplevelseserhvervene, detailhandlen og transportsektoren, der har mistet store dele af omsætningen. For nogle erhverv vil tabt indtjening kunne indhentes senere, men for fx restauranter, hoteller og flyselskaber er dette ikke muligt.

Figur 6: Tillids- og erhvervstillidsindikator for Danmark, indeks 100. Endelige april-tal, sæsonkorrigeret

Kilde: Danmarks Statistik

Anm: De to kurver er udglattede på nær for seneste tre måneder

Forbrugertilliden er faldet drastisk, hvilket kan få betydning for efterspørgslen i mange brancher, ligesom krisen kan medføre adfærdssændringer og nye forbrugsmønstre – fx øget brug af e-handel fremfor fysiske butikker eller færre restaurantbesøg til fordel for take away.

COVID-19-pandemien stiller virksomhederne overfor nye/ændrede trends

Der udledes en række foreløbige tendenser og trends målrettet danske virksomheder, som er accelereret eller ændret under krisen, herunder i forhold til digitalisering, forsyningssikkerhed, forbrugerbehov og markedstendenser:

- Krisen vil formentligt medføre større fokus på digitalisering – herunder e-handel, brug af data som beslutningsgrundlag, automatisering og digitale kompetencebehov. Hvordan understøttes virksomhedernes digitale behov?
- Krisen har påvirket virksomhedernes værdikæder og forsyningssikkerhed. Hvilken betydning har det for virksomhederne efter pandemien, og hvordan understøttes evt. omlægning af værdikæderne?
- Hvordan vil mulige nye forbrugsmønstre påvirke efterspørgslen i forskellige brancher, og hvordan kan dette understøttes?
- Krisen vil formentligt føre til, at nye virksomheder eller hele brancher vil opstå. Hvordan understøttes disse?

Figur 7: Oversigt over Erhvervsstyrelsens vurdering af tendenser før Corona-pandemien og Coronas påvirkning af disse

Tendenser før Corona-pandemien	Coronas påvirkning
• Digitalisering, ny teknologi og brug af data vil ændre vores måde at arbejde på.	• Boost af e-handel, digitale løsninger til hjemmearbejde og andre digitale "remote" services, øget behov for data til sygdomssporing og beslutningsgrundlag i stat og virksomheder i en mere uforudsigelig fremtid.
• Nye typer af arbejdsopgaver og behov for nye kompetencer livet igennem.	• Mere presset behov for omstillingsparate medarbejdere med nye digitale kompetencer.
• Nye ansættelsesformer via digitale platforme og deling af medarbejdere.	• Krisen har mindsket betydning af bopæl for mange, men har ikke på kort sigt accelereret tendensen.
• Klima og bæredygtighed højt på dagsordenen og fokus på nye muligheder og forretningsmodeller for erhvervslivet.	• Politiske tilkendegivelser af fortsat højt ambitionsniveau. Omfang afhænger af krisens dybde og regeringens ønske om at sikre genopretning med fokus på grøn og cirkulær omstilling.
• Stigende brug af statsstøtte i EU og andre vestlige lande. Stigende global usikkerhed som følge af handelskrige og Brexit. Udbredt tendens til sikkerhedsliggørelse af handel, investeringer og adgang til kritiske teknologier og data.	• Styrket fokus på forsyningssikkerhed og på fremtidig etablering af værdikæde, både nationalt og på EU-niveau. Flere diskussioner om behov for hjemtagning af produktion fra Asien.
• Yngre generationer træder ind på arbejdsmarkedet med anderledes værdisæt – mere digitale, purposedrevne og mindre grad loyale og hierarkisk fokuserede.	• Flere diskussioner om generationskløft mellem unge og ældre. Forskelligt syn på Corona-truslen og prisen på liv/økonomi. Endnu klart, om det påvirker unges værdisæt og muligheder på arbejdsmarkedet.

Kilde: Erhvervsstyrelsen

Litteratur og kilder:

[Rapport fra den økonomiske ekspertgruppe vedrørende genåbning af Danmark](#)

[Danmarks Statistik \(2020\) Stor stigning i bruttoledigheden i marts](#)

[Danmarks Statistik \(2020\) Erhvervenes påvirkning af COVID-19 i april - endelige tal](#)

[Danmarks Statistik \(2020\) Fortsat positive investeringsforventninger for 2020](#)

[Danmarks Statistik \(2020\) Laveste erhvervstillid nogensinde målt i Danmark](#)

[Finansministeriet \(2020\) Genåbning fase 2: Økonomiske prioriteringer](#)

[Dansk Industri \(2020\) Hjemmearbejde under coronakrisen](#)

[Dansk Industri \(2020\) Endnu ingen tegn på kreditklemme](#)

[Dansk Industri \(2020\) Coronakrise kan koste over 190 mia. kr.](#)

[Danmarks nationalbank \(2020\) Dansk og international økonomi ramt af pandemi](#)

[STAR \(2020\) Regional overvågning af situationen på arbejdsmarkedet - Status tirsdag den 28. april 2020](#)

[Dansk Erhverv \(2020\) Økonomiske konsekvenser af corona-pandemien](#)